

การนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนฟุ้งตนเอง

ตำบลหลักช้าง อำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

AN APPLICATION OF IDDHIPADA PRINCIPLE FOR STUDYING OF
STUDENTS IN PUNGTONEANG SCHOOL, LAKCHANG SUB-DISTRICT,
CHANGKLANG DISTRICT, NAKHON SI THAMMARAT PROVINCE.

กัณฑ์ หนุทองแก้ว

มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย วิทยาเขตศรีธรรมราช

พระสารีโร ธรรมสโร (แช่อู)

ทวีโชค เจริญไกร

มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตนครศรีธรรมราช

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ คือ 1. เพื่อศึกษาการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนฟุ้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช 2. เพื่อเปรียบเทียบการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนฟุ้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ย และอาชีพผู้ปกครองต่างกัน และ 3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนฟุ้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดำเนินการวิจัยโดยวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนฟุ้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 6 ปีการศึกษา 2557 โดยกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie and Morgan จำนวน 108 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนฟุ้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำปาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach) ได้ค่า เท่ากับ 0.891 ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อย

ละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่า t – test ค่า F – test จากการวิเคราะห์ One way ANOVA และผลการเปรียบเทียบรายคู่ ด้วย วิธี LSD (Least Significant Difference)

ผลการวิจัยพบว่า

1. ระดับการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพื้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านฉันทะ ความต้องการที่จะทำด้วยแรงบันดาลใจ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.97$) รองลงมาด้านวิริยะ ความอาจหาญกล้า ($\bar{X}=3.64$) ส่วนด้านวิมังสา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.52$)

2. ผลการเปรียบเทียบการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพื้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมนักเรียนโรงเรียนพื้งตนเอง ที่มีระดับเกรดเฉลี่ยต่างกัน มีการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนนักเรียนที่มีเพศ ระดับชั้นเรียน และอาชีพบิดามารดาแตกต่างกัน มีการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพื้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา จากการวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนมีข้อเสนอแนะใน ด้านฉันทะ (ความต้องการที่จะทำด้วยแรงบันดาลใจ) มากที่สุด คือ ครูควรแนะนำและส่งเสริมนักเรียนให้มีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จ ในการเรียนและการทำงาน รองลงมา คือ ประเด็นครูประจำชั้นควรแนะนำนักเรียนเกี่ยวกับ เป้าหมายสูงสุดของการเรียน

คำสำคัญ : การนำไปใช้,อิทธิบาทธรรม,การเรียน

ABSTRACT

The research objectives were as follows 1. To study An application of Iddhipada principle for studying of students in Pungtonaeng school, Lakchang sub-district, Chawang district, Nakhon Si Thammarat province. 2. To compare an

application of Iddhipada principle for studying of students in Pungtonaeng school, Lakchang sub-district, Chawang district, Nakhon Si Thammarat province in terms of sexes, class levels, average grades, and parent's occupations and 3. To study the recommendation on the way to promote of Iddhipada principle for studying of students in Pungtonaeng school, Lakchang sub-district, Chawang district, Nakhon Si Thammarat province. This is quantitative research, The samples for this research are composed of students in Pungtonaeng school, Lakchang sub-district, Chawang district, Nakhon Si Thammarat province in class 1 – 6, academic year 2014, sample size by Krejcie and Morgan's table measurement, The samples are 108 persons. The instrument for data collection was questionnaire on application of Iddhipada principle for studying of students in Pungtonaeng school, Lakchang sub-district, Chawang district, Nakhon Si Thammarat province which are designed by researcher to try out the alpha efficiency at .891, data analysis by package computer program. The statistics were applied as follows ; frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, t – test, F – test, one way ANOVA and LSD method (Least Significant Difference).

The findings were as follows ;

1. An application of Iddhipada principle for studying of students in Pungtonaeng school, Lakchang sub-district, Chawang district, Nakhon Si Thammarat province by overview was at more level ($\bar{x}=3.69$) when considered in each aspect found that the aspect by Chanda (aspiration) was the highest mean ($\bar{x}=3.97$) followed up the aspect of Viriya (effort) ($\bar{x}=3.64$) and the aspect of Vimansa was the lowest mean ($\bar{x}=3.52$) respectively.

2. The comparative result on application of Iddhipada principle for studying of students in Pungtonaeng school, Lakchang sub-district, Chawang district, Nakhon Si Thammarat province in terms of average grades found that there were different as statistically significance at 0.05. but in terms of sexes,

class levels and parent's occupations found that there were not different as statistically significance at 0.05.

3. The recommendation on the way to promote on application of Iddhipada principle for studying of students in Pungtonaeng school, Lakchang sub-district, Chawang district, Nakhon Si Thammarat province found that the aspect of Chanda was the highest frequency i.e. the aspiration to success in education and working and followed up on there should have the highest goal for studying.

Key Words : Application, Iddhipada Dhamma, Learning

บทนำ

ในปัจจุบันคนในสังคมไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ ระเบียบแบบแผนอันเป็นเครื่องควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ทำให้นุชนนั้นมีพฤติกรรมที่เห็นแก่ตัว แสวงหาผลประโยชน์และอำนาจที่ตนเองต้องการแม้จะไม่ถูกต้องตามหลักศีลธรรม กฎระเบียบ กติกา และกฎหมายที่สังคมได้วางไว้ให้ปฏิบัติ (จำนง อภิวัฒน์สิทธิ์ และคนอื่น ๆ, 2548) ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ ส่งผลให้สังคมไทยมีความเป็นวัตถุนิยมให้ความสำคัญกับศีลธรรมและวัฒนธรรมที่ดั่งมรดกน้อยลง คนในสังคมกลับแข่งขันกันเพื่อความเจริญก้าวหน้าในด้านวัตถุ ทั้งการดำรงชีวิตประจำวัน การใช้ชีวิตและความสัมพันธ์กับผู้อื่นโดยมุ่งหารายได้เพื่อสนองความต้องการบริโภค การช่วยเหลือเกื้อกูลและความมีน้ำใจไมตรีต่อกันก็มึนน้อยลง มีการเอารัดเอาเปรียบกันมากขึ้น นอกจากนี้ยังขาดความสามัคคี ไม่เคารพสิทธิของผู้อื่น และขาดการยึดถือประโยชน์ส่วนรวม (กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม, 2557) ทำให้การดำเนินชีวิตไม่อาจพบกับความสุขได้ เพราะขาดการนำหลักธรรมไปใช้ในการดำเนินชีวิต

อย่างไรก็ตาม การศึกษาเป็นกลไกที่สำคัญที่จะทำให้นุชนมีความรู้อย่างมีประสิทธิภาพ สถานศึกษาหลายแห่งจึงให้ความสำคัญ อย่างเช่น โรงเรียนพึ่งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ได้ดำเนินการจัดการศึกษาแก่เยาวชนในจังหวัดนครศรีธรรมราช และจังหวัดใกล้เคียง มีจุดมุ่งหมายเพื่อกล่อมเกลาจิตใจนักเรียนให้เป็นเยาวชนของชาติที่สามารถพึ่งตนเองได้ โดยมีเจตนาแน่วแน่ ถือนุพุทธสุภาษิตที่ว่า “อตตาคิ อตต

โน นาโถ” ตนนั้นแลเป็นที่พึ่งของตน เป็นปรัชญาประจำสถานศึกษา เพื่อให้เยาวชนที่เข้ามาศึกษาได้มีความรู้คู่คุณธรรม มีความสามารถ ซึ่งมีส่วนสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนประสบผลสำเร็จในการศึกษา คือ มีใจรักในการศึกษา มีความขยันหมั่นเพียร มีความตั้งใจ ตั้งใจ มีการพิจารณา ทบทวนความรู้ที่ได้ศึกษามา จนทำให้นักเรียนประสบผลสำเร็จและจบหลักสูตรตามเป้าหมายได้ ซึ่งพระพุทธเจ้าทรงตรัสไว้ว่า ธรรมที่ทำให้บุคคลประสบความสำเร็จได้นั้น คือ อิทธิบาท 4 หรือ อิทธิบาทธรรม ซึ่งได้แก่ 1. ฉันทะ คือ ความพอใจ ใฝ่ใจรัก มีแรงบันดาลใจที่จะกระทำสิ่งนั้นอยู่เสมอ และปรารถนาจะทำให้ได้ผลดียิ่ง ๆ ขึ้นไป 2. วิริยะ คือ ความเพียร มีความขยันหมั่นประกอบสิ่งนั้นด้วยความพยายาม เข้มแข็ง อดทน เอาธุระไม่ทอดทิ้ง 3. จิตตะ คือ ความคิด ตั้งจิตรับรู้ในสิ่งที่ทำและทำสิ่งนั้นด้วยความคิด เอาจิตฝึกใฝ่ไม่ปล่อยใจให้ฟุ้งซ่านเลือนลหายไป และ 4. วิมังสา คือ ความไตร่ตรอง หรือทบทวน หมั่นใช้ปัญญาพิจารณาใคร่ครวญ ตรวจสอบเหตุผล ตรวจสอบข้อบกพร่องในสิ่งที่ทำนั้น มีการวางแผน วัดผล คิดค้นวิธีแก้ไขปรับปรุง เป็นต้น (พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตฺโต), 2538)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวผู้วิจัยซึ่งเป็นผู้หนึ่งที่มองเห็นปัญหาของนักเรียน โรงเรียนพึ่งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา จึงมีความสนใจที่จะทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เพื่อกำหนดเป็นนโยบายของโรงเรียน พร้อมทั้งส่งเสริมให้นักเรียนนำ หลักธรรมดังกล่าวไปใช้ในการเรียนให้มากยิ่งขึ้น ซึ่งจะเป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม โดยคาดหวังว่านักเรียนเหล่านั้นจะเป็นผู้ประสบผลสำเร็จในการศึกษาตามหลักสูตร เป็นทรัพยากรบุคคลของชาติที่มีคุณธรรมจริยธรรม อันเป็นปัจจัยในการพัฒนาประเทศให้เกิดประสิทธิผลต่อไป

ปัญหาการวิจัย

1. ต้องการทราบการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพึ่งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ว่าเป็นอย่างไร
2. ต้องการทราบผลการเปรียบเทียบการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพึ่งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ย และอาชีพผู้ปกครอง ต่างกัน ว่าเป็นอย่างไร
3. ต้องการทราบข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพึ่งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดนครราชสีมา ว่าเป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนฟุ้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา
2. เพื่อเปรียบเทียบการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนฟุ้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา ที่มีเพศ ระดับชั้น เกรดเฉลี่ย และอาชีพผู้ปกครอง ต่างกัน
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนฟุ้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา

สมมติฐานการวิจัย

1. นักเรียน ที่มีเพศ ต่างกัน มีการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน แตกต่างกัน
2. นักเรียน ที่มีระดับชั้นต่างกัน มีการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน แตกต่างกัน
3. นักเรียน ที่มีเกรดเฉลี่ยต่างกัน มีการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน แตกต่างกัน
4. นักเรียน ที่มีอาชีพผู้ปกครองต่างกัน มีการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

การนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนฟุ้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนฟุ้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา ประจำปีการศึกษา 2557 (ข้อมูล วันที่ 10 มิถุนายน 2557) จำนวน 145 คน
2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นักเรียนที่กำลังศึกษาอยู่ในโรงเรียนฟุ้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา ประจำปีการศึกษา 2557

กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตาราง Krejcie และ Morgan ที่ระดับความคลาดเคลื่อนไม่เกิน 0.05 (สงครี ชมพวงศ์, 2552) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 108 คน

เทคนิควิธีการสุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คำนวณหากลุ่มตัวอย่างนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา ในโรงเรียนฟุ้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยใช้วิธีการสุ่มตามลำดับชั้น (Stratified Random Sampling) (สงครี ชมพวงศ์, 2552) แบบสัดส่วน โดยเทียบบัญญัติไตรยางค์ ซึ่งมีวิธีคือ นำจำนวนกลุ่มตัวอย่างซึ่งได้หาขนาดไว้แล้ว จำนวน 108 คน คูณกับจำนวนนักเรียนในแต่ละระดับชั้น แล้วหารด้วยจำนวนนักเรียนทั้งหมด ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละชั้น และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) (สงครี ชมพวงศ์, 2552) โดยใช้จับฉลากอีกครั้งหนึ่ง ได้จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ดังแสดงในตารางที่

3.1

ที่	ระดับชั้น	จำนวนนักเรียน	
		จำนวนประชากร	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
1	มัธยมศึกษาปีที่ 1	12	9
2	มัธยมศึกษาปีที่ 2	19	14
3	มัธยมศึกษาปีที่ 3	20	15
4	มัธยมศึกษาปีที่ 4	22	16
5	มัธยมศึกษาปีที่ 5	36	27
6	มัธยมศึกษาปีที่ 6	36	27
รวม		145	108

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง “การนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนฟุ้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช” สรุปได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ พบว่า นักเรียนผู้ตอบแบบสอบถาม เมื่อจำแนกตามเพศ เพศชายและเพศหญิงใกล้เคียงกัน โดยเป็นเพศชาย จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 49.07 และ เป็นเพศหญิง จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 50.93

เมื่อจำแนกตามระดับชั้น ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีจำนวน 70 คน คิดเป็นร้อยละ 64.81 มากกว่าระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งมี มีจำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 35.19

เมื่อจำแนกตามเกรดเฉลี่ย ส่วนใหญ่ มีเกรดเฉลี่ยระหว่าง 2.02 – 3.00 ซึ่งมีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 62.96 รองลงมา เกรดเฉลี่ย 0.00 - 2.00 มีจำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 28.70 และน้อยที่สุดเกรดเฉลี่ย สูงกว่า 3.00 มีจำนวนเพียง 9 คน คิดเป็นร้อยละ 8.33

เมื่อจำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง ส่วนใหญ่ มีอาชีพ เกษตรกรรม หรือรับจ้าง มีจำนวนมากที่สุด จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 61.11 รองลงมาคือ มีอาชีพ ค้าขาย หรือธุรกิจส่วนตัว จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 30.56 มีอาชีพ รับราชการ หรือรัฐวิสาหกิจ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.63 และมีอาชีพอื่น ๆ ได้แก่ เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นนายหน้าเป็นตัวแทนขายประกันชีวิต จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 3.70

2. ผลการวิเคราะห์เกี่ยวกับการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพื้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ดังนี้

1) ระดับการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพื้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวม นักเรียนโรงเรียนพื้งตนเอง ตำบล หลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนโดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.69$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านฉันทะ ความต้องการที่จะทำด้วยแรงบันดาลใจ ($\bar{X}=3.97$) มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาด้านวิริยะ ความอาจหาญแก่งกล้า ($\bar{X}=3.64$) ด้านวิมังสา มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.52$)

2) ระดับการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพื้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ในรายด้านนักเรียนโรงเรียนพื้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพื้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านฉันทะ (ความต้องการที่จะทำด้วยแรงบันดาลใจ) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความปรารถนาที่จะให้ประสบความสำเร็จ

มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.25$) รองลงมาคือ นักเรียนต้องการทำปัจจุบันให้ดีที่สุดเพื่อมุ่งสู่ฝันที่เป็นจริง และ นักเรียนเห็นคุณค่าในผลงานของตนเอง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.74$)

นักเรียนโรงเรียนพืงตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพืงตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านวิริยะ (ความอาจหาญแกลั้วกล้า) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความอดุสาหะเข้าร่วมกิจกรรมในชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.95$) รองลงมาคือ นักเรียนมีความอดทนไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคระหว่างเรียน ($\bar{X}=3.76$) และ นักเรียนใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.31$)

นักเรียนโรงเรียนพืงตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพืงตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านวิริยะ (ความอาจหาญแกลั้วกล้า) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.62$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนมีความตั้งใจเรียนเพื่อให้จบหลักสูตรและประสบความสำเร็จในชีวิต มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.07$) รองลงมาคือ นักเรียนไม่ทอดทิ้งภาระหน้าที่ในงานกลุ่มที่มีต่อเพื่อนร่วมชั้นเรียน ($\bar{X}=3.73$) และ นักเรียนมีสมาธิไม่ปล่อยใจฟุ้งซ่านเวลาเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.39$)

นักเรียนโรงเรียนพืงตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพืงตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ด้านวิมังสา (ความไตร่ตรอง) โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นักเรียนพิจารณาไตร่ตรองในการทำข้อสอบ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=3.81$) รองลงมาคือ นักเรียนได้วางแผนปรับปรุงพัฒนาตนเองในการยกระดับมาตรฐานการเรียน ($\bar{X}=3.62$) และนักเรียนมีการพิจารณาทบทวนความรู้สม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X}=3.25$)

3. ผลการวิเคราะห์การเปรียบเทียบการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพืงตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีเพศระดับชั้น เกรดเฉลี่ย และอาชีพผู้ปกครองแตกต่างกัน

จากการวิเคราะห์ พบว่า

1) นักเรียนโรงเรียนพึ่งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีเพศต่างกันมีการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน โดยรวม แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีเพียง ด้านจิตตะ (ความมีจิตผูกพัน) ที่นักเรียนเพศหญิงและเพศชาย มีการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วนในด้านอื่น ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ

2) นักเรียนโรงเรียนพึ่งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัด นครศรีธรรมราช ที่อยู่ในระดับชั้นต่างกันมีการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน โดยรวม ไม่ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในทุกด้านนักเรียนใน ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย มีการนำอิทธิ บาทธรรมไปใช้ในการเรียน ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3) นักเรียนโรงเรียนพึ่งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัด นครศรีธรรมราช ที่มีระดับเกรดเฉลี่ยต่างกันมีการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในด้าน ฉันทะ (ความต้องการที่จะทำด้วย แรงบันดาลใจ) และ ด้านวิริยะ (ความอดทนบากบั่น) นักเรียนที่มีระดับเกรดเฉลี่ยแตกต่างกัน มีการนำ อิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการเรียน แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ส่วนด้านด้านจิตตะ (ความมีจิตผูกพัน) และด้านวิมังสา (ความไตร่ตรอง) มีการนำ อิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ

4) นักเรียนโรงเรียนพึ่งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัด นครศรีธรรมราช ที่บิดามารดามีอาชีพแตกต่างกันมีการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน โดยรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ในทุกด้านมีการนำอิทธิบาทธรรม ไปใช้ในการเรียนไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติ ที่ระดับ 0.05

4. ข้อมูลเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพืงตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช

จากการวิเคราะห์ พบว่า ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางส่งเสริมการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพืงตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดย พบว่า นักเรียนมีข้อเสนอแนะใน ด้านฉันทะ (ความต้องการที่จะทำด้วยแรงบันดาลใจ) มากที่สุด มีความถี่รวม เท่ากับ 32 โดยมีประเด็นที่นักเรียนมีข้อเสนอแนะ มากที่สุด คือ การมีความปรารถนาที่จะประสบความสำเร็จในการเรียน และการทำงาน รองลงมา คือ ประเด็น ต้องมีเป้าหมายสูงสุดของการเรียน ในด้านที่มีข้อเสนอแนะรองลงมาได้แก่ ด้านวิริยะ (ความอาจหาญแกลั้วกล้า) โดยเฉพาะในประเด็น ความตั้งใจในการเรียนหนังสือ และความอดทน ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค ส่วนด้านที่มีข้อเสนอแนะมาน้อยที่สุด คือ ด้านจิตตะ (ความมีจิตผูกพัน)

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยครั้งนี้ พบว่า นักเรียนโรงเรียนพืงตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบญจวรรณ นครพัฒน์ (เบญจวรรณ นครพัฒน์, 2552) ซึ่งได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการศึกษาพบว่า การนำหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก และ ผลการวิจัยของสุกิจ มลสวัสดิ์ (สุกิจ มลสวัสดิ์, 2552) ที่ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 ในการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระบรมธาตุพิทักษ์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช” ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 ในการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระบรมธาตุพิทักษ์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยรวมอยู่ในระดับมาก และกรณีการ ติมานพ (กรณีการ ติมานพ, 2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานตามแนวอิทธิบาท 4 ของพนักงาน ท่าอากาศยานเชียงใหม่ บริษัทท่าอากาศ

ยานไทย จำกัด (มหาชน)” พบว่า พนักงานท่าอากาศยานเชียงใหม่มีการปฏิบัติตามแนวอิทธิบาท 4 อยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเป็นรายด้าน สามารถนำมาอภิปรายผลวิจัยได้ ดังนี้

1. ด้านฉันทะ ความต้องการที่จะทำด้วยแรงบันดาลใจ พบว่า นักเรียนโรงเรียนพื้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา มีการนำอิทธิบาทธรรม ข้อฉันทะไปใช้ในการเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ เบญจวรรณ นครพัฒน์ (เบญจวรรณ นครพัฒน์, 2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา” ผลการศึกษาพบว่า การนำหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. ด้านวิริยะ ความอาจหาญแก่งกล้า พบว่า นักเรียนโรงเรียนพื้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา มีการนำอิทธิบาทธรรม ข้อฉันทะไปใช้ในการเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกิจ มลสวัสดิ์ (2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 ในการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระบรมธาตุพิทักษ์วิทยา อำเภอมะนัง จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 ในการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระบรมธาตุพิทักษ์วิทยา อำเภอมะนัง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับ

3. ด้านจิตตะ ความมีจิตผูกพัน พบว่า นักเรียนโรงเรียนพื้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดนครราชสีมา มีการนำอิทธิบาทธรรม ข้อจิตตะไปใช้ในการเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุกิจ มลสวัสดิ์ (สุกิจ มลสวัสดิ์, 2552) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 ในการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระบรมธาตุพิทักษ์วิทยา อำเภอมะนัง จังหวัดนครราชสีมา” ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 ในการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระบรมธาตุพิทักษ์วิทยา อำเภอมะนัง จังหวัดนครราชสีมา โดยรวมอยู่ในระดับมาก และผลการวิจัยของ กรรณิการ์ ดีมานพ (2542) (กรรณิการ์ ดีมานพ, 2542) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานตามแนวอิทธิบาท 4 ของพนักงานท่าอากาศยานเชียงใหม่ บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)” พบว่า พนักงานท่าอากาศยานเชียงใหม่มีการปฏิบัติตามแนวอิทธิบาท 4 อยู่ในระดับมาก

4. ด้านวิมังสา ความไตร่ตรอง พบว่า นักเรียนโรงเรียนพึ่งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดนครศรีธรรมราช มีการนำอิทธิบาทธรรม ข้อวิมังสาไปใช้ในการเรียน โดยรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ กรรณิการ์ ตีมาณพ ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “การปฏิบัติงานตามแนวอิทธิบาท 4 ของพนักงานท่าอากาศยานเชียงใหม่ บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน)” พบว่า พนักงานท่าอากาศยานเชียงใหม่มีการปฏิบัติตามแนวอิทธิบาท 4 อยู่ในระดับมาก ซึ่งสามารถเรียงจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ปฏิบัติงานตามแนวจิตตะเอาใจฝักใฝ่ในการทำงานอย่างสม่ำเสมอ ปฏิบัติงานตามแนววิริยะ เพียรพยายามในการปฏิบัติงาน ตามแนวฉันทะพอใจรักใคร่ในการปฏิบัติงาน และปฏิบัติงานตามแนววิมังสาพิจารณาใคร่ครวญหาเหตุผลในการปฏิบัติงาน

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนพึ่งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดนครศรีธรรมราช” นั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังต่อไปนี้

1. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

โดยภาพรวม มีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ผู้เกี่ยวข้อง คือ ผู้บริหาร ครู กรรมการสถานศึกษา ชุมชน ผู้ปกครองของโรงเรียนพึ่งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอลำดวน จังหวัดนครศรีธรรมราช ควรมีส่วนร่วมกันในการส่งเสริมนักเรียน ให้มีการประพฤติปฏิบัติในการนำหลักอิทธิบาทธรรมมาใช้ในการเรียนให้ยิ่งขึ้นไปกว่านี้ ด้วยวัยของผู้เรียน ซึ่งอยู่ในวัยเรียนโดยตรง จำเป็นต้องรักษาความดี คือการปฏิบัติตนในการเป็นนักเรียนที่ดี มีฉันทะ ความต้องการที่จะทำด้วยแรงบันดาลใจ มีวิริยะ ความอาจหาญกล้า กล้า มีจิตตะ ความมีจิตผูกพัน และมีวิมังสา ความไตร่ตรอง ควรมีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะในเรื่องของการใฝ่รู้ใฝ่เรียน เพื่อพัฒนาคุณธรรมคือทางแห่งความสำเร็จให้กับนักเรียนอย่างต่อเนื่องและหลากหลายวิธี

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

จากการศึกษาวิจัยเรื่อง “การนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนฟุ้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช” นั้น ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ เพื่อการวิจัยครั้งต่อไปดังต่อไปนี้

1. ควรศึกษาวิจัยเรื่องการนำอิทธิบาทธรรมไปใช้ในการเรียนของนักเรียนโรงเรียนฟุ้งตนเอง ตำบลหลักช้าง อำเภอช้างกลาง จังหวัดนครศรีธรรมราช โดยการศึกษาในเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลการปฏิบัติจริงของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมการศาสนา กระทรวงวัฒนธรรม. (3 มกราคม 2557). เข้าถึงได้จาก บทที่ 1 ปัญหาเด็กและเยาวชนกับการพัฒนาประเทศ: <http://www.dra.go.th>
- กรรณิการ์ ตีมานพ. (2542). *การปฏิบัติตามแนวอิทธิบาท 4 ของพนักงานท่าอากาศยานเชียงใหม่ บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด(มหาชน)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย.
- จำนง อภิวัฒนสิทธิ์ และคนอื่นๆ. (2548). *สังคมวิทยา*. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- เบญจวรรณ นครพัฒน์. (2552). *การนำหลักอิทธิบาท 4 ไปใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ของบุคลากรองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครศรีธรรมราช*. นครศรีธรรมราช: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย.
- พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต). (2538). *พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลธรรม (พิมพ์ครั้งที่ 8)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- สงศรี ชมพวงศ์. (2552). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์*. นครศรีธรรมราช: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย.
- สุกิจ มลสวัสดิ์. (2552). *การปฏิบัติตามหลักอิทธิบาท 4 ในการศึกษาของนักเรียนโรงเรียนพระบรมธาตุพิทักษ์วิทยา อำเภอเมือง จังหวัดนครศรีธรรมราช*. นครศรีธรรมราช: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยราชวิทยาลัย.